Maatalousjaosto

Asiantuntijakutsu 23.10.2015 klo 8, /HE 30/2015 vp

VUODEN 2016 TALOUSARVIOESITYS

Hallitusohjelma on metsäalalle myönteinen. Biotalous on vahvasti esillä. Metsäalan tulevat investoinnit tuovat suuria haasteita metsien hyödyntämisen kasvattamiseen ja metsänhoidon tehostamiseen. Tätä taustaa vasten on kummallista, että Metsästrategia 2025:n toteutuksen kannalta hallinnonalan keskeiset rahoituslähteet ja Metso-ohjelman rahoitus supistuvat 13 % vuodesta 2015.

Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen (30.40.22)

Biotalous ja puhtaat ratkaisut -kärkihankkeisiin osoitettu määräraha antaa oivan mahdollisuuden käynnistää seuraavan sukupolven metsätietojärjestelmän rakentamisen ja siihen liittyvien sähköisten palvelujen kehittämisen. Siirtyminen runsaasti ihmistyötä sisältäneestä tiedonkeruusta kaukokartoituspohjaiseen tiedon keruuseen on ollut valtava tuottavuusloikka. Kehittyvä tekniikka tarjoaa edelleen käyttämättömiä mahdollisuuksia tiedonkeruun automatisoimisessa ja jakelussa.

Tuki puutuotannon kestävyyden turvaamiseen (momentti 30.40.44)

Kestävän metsätalouden rahoituslain mukaisiin töihin esitetään talousarvioissa € 55,23 milj (2015: 65,21 € milj.). Myöntövaltuus tukipäätöksiin on € 58 milj.

Kemera-lain päättyminen ja uuden määräaikaisen lain voimaantulo aiheuttivat valtavan hakemustulvan ja käsittelyruuhkan. Vanhan lain hakemuksia saapui metsäkeskukseen 75 % normaalia ajankohtaa enemmän. On ennakoitavissa, että vuodelle 2016 osoitettu rahoitus on riittämätön. Tukijärjestelmän rahoitusehtojen tarkistaminen on käynnistetty, jotta toiminta voidaan sopeuttaa esitetylle tukitasolle. Alemman tukitason säädösten ennakoidaan tulevan voimaan ensi keväällä, siihen asti hankkeita tullaan hyväksymään nykyisellä tukitasolla. Metsäkeskus arvioi, että nykyiset säädökset tulevat aiheuttamaan € 20 – 30 milj. siirtyvän rahoitustarpeen ehdotetun määrärahan lisäksi. Lisäksi on huomattava, että kev

Ennakkosuunnitelman laajentaminen kaikkiin hankkeisiin EU:n valtiontukisäännösten mukaisesti on johtanut ennustettuun byrokratian kasvuun. Esitykset hallinnon keventämiseen ovat toistaiseksi olleet tuloksettomia.

Metsäkeskus ehdottaa, että käynnissä olevan tukijärjestelmän tarkistamisessa huomioidaan kaikki mahdollinen kemeraan liittyvän hallinnon keventämiseksi.

Metsäluonnonhoidon edistäminen (momentti 30.40.45)

Talousarvioesityksessä momentille myönnetään € 3,027 milj. (2015: € 6,027 milj.) käytettäväksi metsätalouden ympäristötukeen ja luonnonhoitoon.

Määrärahan puolittaminen edellyttää toimintaan suuria muutoksia. Ympäristötuen tasoa on laskettava ja kohteet on tiukasti priorisoitava. Tukea riittää vain luontoarvojen kannalta parhaisiin kohteisiin.

Valtionapu Suomen metsäkeskukselle (momentti 30.44.46)

Valtion talousarvioesityksessä esitetään Metsäkeskukselle vuodelle 2016 € 40,8 milj. toimintamäärärahaa, joka on € 2,67 milj. pienempi kuin vuonna 2015. Kuluvan vuoden toimintamäärärahaan sisältyy tuottavuusrahaa € 750 000. Suomen metsäkeskuksen toiminnan käynnistyessä 2012 valtionapu oli € 49,412 milj. Viiden vuoden supistus on yhteensä 17,5 %. Vuoden 2016 määrärahavähennyksen arvioidaan vastaavan 26 henkilötyövuoden rahoitusta Metsäkeskuksen toiminnassa.

Metsäkeskus sopeutti organisaationsa yt-neuvottelujen kautta aiempaan kehykseen kevättalvella 2015 irtisanomalla 15 henkilöä ja osa-aikaistamalla 8 henkilöä. Eläkkeelle siirtyi lähes 40 henkilöä. Sopeuttamista on edelleen jatkettava; se merkitsee kulujen karsintaa ja henkilöstön vähentämistä. Tämä ei kuitenkaan näy Metsäkeskukselle talousarvioesityksessä asetetuissa tulostavoitteissa, ne pysyvät ennallaan tai kasvavat kaventuneista resursseista huolimatta.

Ennakkosuunnittelun laajentaminen uusiin työlajeihin nostaa käsiteltävien hankkeiden määrän 1,5-kertaiseksi vastaten noin 20 henkilötyövuoden lisätyöpanosta hankehallinnossa.

Otso Metsäpalvelujen yhtiöittäminen

Talousarvioesityksessä ei ole mainintaa Otso Metsäpalvelujen yhtiöittämisen mahdollisista vaikutuksista Metsäkeskuksen julkisten palvelujen toimintaan. Metsäkeskus lausui Otson yhtiöittämistä koskevaan lakiehdotukseen seuraavasti:

> *Valtionhallinnossa on monia esimerkkejä toimintojen uudelleen järjestelyistä, yhtiöittämisistä ja jopa yksityistämisistä, joissa valtio on osallistunut perustettavien yhtiöiden pääomittamiseen. Näin tehtiin mm. Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiota yhtiöitettäessä. Emme näe asiallisia perusteita, miksi Metsäkeskuksen kohdalla meneteltäisiin toisin.*
>
> *Esitämme, että valtio osallistuu Otso Oy:n pääomittamiseen summalla, joka kattaa kaikki Otson Julkisille palveluille auki olevat velat ja suoritukset sekä Eläke-Tapion kattamattoman eläkevastuun vastaavalla tavalla kuin tehtiin metsätalouden kehittämiskeskusta Tapiota yhtiöitettäessä.*

Julkisten metsäorganisaatioiden uudistaminen oli poliittinen ratkaisu ja siihen liittyvät vastuut on päätöksentekijän kannettava. On kohtuutonta, että palvelumarkkinoiden avaaminen ja tasapuolisen kilpailun edistäminen toteutetaan lisäämällä rasitteita toiselle organisaatiolle, tässä tapauksessa Metsäkeskukselle.

Anna Rakemaa
metsäjohtaja